

Carrerada de la Cerdanya/Carrerada de Puigcerdà

Avinyonet del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: 08792 AVINYONET DEL PENEDÈS
Emplaçament Travessa el terme d'Avinyonet

Coordenades:

Latitud: 41.37229
Longitud: 1.80251
UTM Est (X): 399857
UTM Nord (Y): 4580778

Classificació

Número de fitxa 08013-79
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Medieval
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Es pot fer a peu i en bicicleta només parcialment. S'ha perdut i embrossat en dos trams i en un altre, just abans de Sant Sadurní, queda tallada per l'autopista
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Estructural
Titularitat Pública
Titular: Generalitat de Catalunya. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

Fitxes associades:

[Carrer Nou](#)

[El Corral Nou](#)

[La Carrerada/Carrerada de la Llacuna](#)

Descripció

Recol·lia els ramats de la Marina i els encaminava cap a les muntanyes pirinenques del Ripollès, el Berguedà i la Cerdanya, passant per Manresa i el Lluçanès. Fins a Manresa pel Coll de Can Massana, seguint en esquema el següent trajecte: Vilanova i la Geltrú, la Talaia, puig de l'Àliga, penya del Papiol, les Gunyoles (aquí es coneix l'existència d'un punt d'estada de ramat, al lloc ocupat actualment pel local de la Societat "La Torre", a l'antiga plaça de la Roca, justament en el començament del descens del carrer del Padró), Cantallops, Sant Sadurní, l'hostal de Bonastre, Piera (no hi arriba a entrar), Hostalets de Pierola, els Brucs, can Massana, Colldarboç i Manresa. Considerat en detall el seu trajecte pel terme municipal d'Avinyonet, es pot seguir d'aquesta manera: abans del terme es troba baixant de la Penya del Papiol, davallant per can Marc, fins a la carretera que ve de Sant Pere de Ribes, seguint un tros d'aquesta en direcció a Sant Pere Molanta, i aquí entra de ple dins el terme municipal d'Avinyonet, quan s'aproxima a la cruïlla de l'Arboçar i llavors s'enfila pel llom, enmig la vegetació, fins al pi del Barba. Pel corriol carener de la serra de les Gunyoles, s'arriba a la creu d'en Llanes i al poble de les Gunyoles, el qual travessa pel carrer de Montjuïc. Tramuntant el puig de la Mireta, on hi ha el cementiri, la carrerada davalla per un llom poc definit en direcció a can Ràfols dels Caus fins a trobar la carretera d'Olesa de Bonesvalls, la qual segueix fins a la creu de can Ràfols. Des de la creu, la carrerada davalla a l'esquerra (en aquest punt es coneix l'existència de corrals del Ràfols), per una pista que va a trobar el fons de la riera dels Pelagons, la qual segueix fins a Cantallops (a l'arribada al poble hi havia també un altre punt d'estada, a Ca la Modesta). El camí ramader travessa el poble pel carrer Nou, fins passar a l'altre terme municipal, en pujant per la carretera B-24 en direcció al Pago i pren la carretera de Sant Sadurní fins al trencant a mà esquerra de la pista que baixa a can Mata del Racó. El trajecte continuava fins a bifurcar-se: per als ramats que feien la transhumància als Pirineus, la carrerada seguiria cap a Manresa -pels Brucs i coll de Massana- i, pel Lluçanès, fins a les muntanyes de l'Alt Berguedà i el Ripollès (ROVIRA ET AL., 1999).

Observacions:

Els camins ramaders o carrerades són camins de domini públic (com els rius i torrents, costes i carreteres) per on el bestiar té dret de passar. Tenen un paper molt important en la gestió del territori. Posseeixen un gran valor cultural i històric i poden esdevenir instruments urbanístics de primer ordre a l'hora de mantenir oberts corredors naturals i ecològics. La unitat formada pel Penedès, Garraf i Camp de Tarragona és, juntament amb el Vallès i l'Empordà, una de les tres grans zones d'hivernada a la transhumància de la Catalunya central i oriental. Els ramats que hivernaven en aquestes zones pujaven a passar l'estiu en algun punt de l'arc de muntanyes que tanquen les comarques del Solsonès, Berguedà i el Ripollès pel Nord i, alguns, tramuntaven aquest arc i entraven a la Cerdanya. Els ramats que sortien del Penedès i del Garraf per anar als Pirineus tenien diversos camins els quals els permetien anar a trobar la carrerada de Solsona, la de Berga o la de la Cerdanya, la qual es desdoblava en dues branques importants, la de l'Alt Berguedà i la del Ripollès (ROVIRA et alii, 1999). La foto 1 correspon a la creu d'en Llanes, molt a prop de l'antiga pleta potser medieval de ramat documentada a la zona de la Font del Cuscó. La foto 2 correspon al carrer de Montjuïc, lloc embotit en la trama urbana de Les Gunyoles. És del primer terç del segle XX, i la va proporcionar el Sr. Ton Ràfols de Les Gunyoles. La foto número 3 correspon a la continuació del carrer Nou de Cantallops cap al carrer Hostalets de Subirats.

Història

És la més ben documentada històricament, però no tan conegut el seu traçat pels pastors i la gent de pagès, com ho són les carrerades que tiren cap a la Segarra. La raó es que es va desdibuixar per la pressió urbanística a determinats punts del traçat. Existeix un document, datat el 25 d'agost de 1055, al Diplomatarí de Sta. Maria de Poblet, doc. núm. 10, que parla de la quadra d'Arboçar, aleshores dins el terme del castell d'Olèrdola. En aquest document, pel qual es fa donació del nucli de l'Arboçar, en relacionar-se les delimitacions del lloc, s'esmenta l'existència d'aquesta carrerada: "a llevant amb el terme de les Gunyoles al Redonell -puig Rodonell l'any 1537, a tra. del mas Sunyer de les Gunyoles, és a dir, l'actual serra de Montjuïc) i en l'alou comtal de Bernad Guillem Guillem de Llopsanç, en la Codina que és en la via peccorale de Ceguiolas (o sigui, en la carrerada de les Gunyoles), després coneguda per carrerada de la Cerdanya (..) ". Francisco de Zamora (1718) aporta notícies d'un aspecte de l'economia penedesenca, que té considerable interès: "A la Vall de Ribes (Ripollès) pastura a l'estiu molt bestiar foraster, passant l'hivern el de la terra (la Vall de Ribes) a l'Empordà, Urgell, Penedès i Vallès". De l'aspecte que presentava l'Alt Penedès vist des de Sant Jeroni de la muntanya de Montserrat, ens diu aquest autor: "A migjorn es veu el Penedès, en una gran planura encara que retallada per turons de poca elevació..." Els pastors transhumants, en els seus llargs desplaçaments, realitzaven la ruta amb unes etapes prefixades que cada nit acabaven en una masia o en un hostal. Eren llocs on ja s'hi havien aturat sempre els seus avantpassats i amb els habitants dels quals s'establien forts lligams d'amistat. En la ruta de la carrerada de la Cerdanya, encara subsisteix una casa d'aquestes, ca la Modesta de Cantallops, que donà acolliment i parada a molts pastors transhumants. Aquesta casa es coneix així per lo següent: "En Modest Ricart es va casar amb na Teresa, que era de Begues, i varen tenir cinc fills. Un d'ells, en Joan, es va casar amb na Maria Gramunt i es van quedar a viure en aquesta casa. Tenien dos fills, en Julià i na Teresa, dels quals el primer es va quedar a viure a la casa junt amb la seva família. Se'n diu Ca la Modesta perquè la seva àvia es va casar amb en Modest "(TELL, 1999).

Bibliografia

BALANÀ I ABADIA, Pere (1989) Els noms de lloc de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Departament de Governació. Col·lecció Població i Territori, 5
ROVIRA I MERINO ET AL. (1999) Camins de transhumància al Penedès i al Garraf. Barcelona: Associació d'Amics dels camins ramaders.
TELL, Pere (1999) "Els noms de les cases (I)" Avinyonet Avui. Revista informativa de l'Ajuntament, Núm. 28 p. 15. Avinyonet del Penedès: Ajuntament d'Avinyonet del Penedès.
VILA, Marc-Aureli (1989) Les Comarques i els municipis de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Departament de Governació. Col·lecció Població i Territori, 4

